

'Ilo'i 'a Ho'o Ngaahi Totonu: Lao Malu'i ki he Tokangaekina Ma'ama'a Mei he Filifilimānako 'i hono Tokangaekina 'o e Mo'ui Lelei Fakasekisuale, Fakafanau pea mo e Kakai Kuo Liliu Tangata pe Fefine

[Madeline Morcelle](#) & Kally Xu

Ko e Lao ki he Tokangaekina Ma'ama'a, 'oku toe 'iloa ko ia ko e ACA pe ObamaCare, 'oku ta'efakalao ai ke fai ha filifilimānako ki ha kakai fakamakatu'unga 'i he'enau matakali, angafakafonua, fonua 'oku nau ha'u mei ai, 'ikai fu'u malava lea Faka-Pilitānia, faingata'a'ia, mo e tangata pe fefine 'i he ngaahi feitu'u tokangaekina 'o e mo'ui lelei. Ko e ngaahi filifilimanako fakasekisuale 'oku ala 'uhinga 'oku ngaahi fakafaikehekehe'i koe koe'uhi ko e fefine, LGBTQI+, pe feitama. 'Oku mau fie tokoni'i koe ké ke 'ilo 'a ho'o ngaahi totonu pea mo e me'a te ke lava 'o fai 'o kapau 'oku 'ikai ke faka'apa'apa'i. Ko e fakamatala ko 'eni 'oku fakataumu'a ke ako pē mei ai 'oku 'ikai ko ha fale'i fakalao.advice.

Ko hai 'oku totonu ke ne muimui ki he lao ni?

Ko ha fa'ahinga tokotaha p 'oku ne ngāue ki hono tokangaekina 'o e mo'ui lelei 'oku ne ma'u 'a e tokoni fakapa'anga 'a e pule'anga. 'Oku kau heni 'a e:

- Kau ngāue tokangaekina 'o e mo'ui lelei hangē ko e kau toketā, kau neesi, kau ngāue fale talavai, mo e kau ngāue kehe, pea mo 'enau kau pulengāue. Fakatātā 'aki 'eni, 'o kapau 'oku nau tali 'a e Medicare pe [Medicaid], kuo pau ke nau muimui ki he ngaahi tu'utu'uni ni, 'o tatau ai pe 'o kapau 'oku ke ma'u ha malu'i kehe.
- Ko e ngaahi kiliniki palani 'oku ui ko e X ([Kumi ha kiliniki 'ofi taha atu](#)).
- Ngaahi Senita mo'ui 'a e Komiuniti 'oku nau ma'u 'a e tokoni fakapa'anga e pule'anga. ([Kumi e senita ofi taha atu](#))
- Ko e ngaahi malu'i mo'ui, kau ai 'a e palani Medicare, Medicaid, mo e marketplace.
- Lahi taha 'o e ngaahi falemahaki.
- Ngaahi fakatotola fakafaito'o.

Ko e hā 'a e fa'ahinga 'o e filifilimānako 'i he tokangaekina fakasekisuale pea mo e tokangaekina 'o e mo'ui lelei fakafanau 'o e kuo liliu tangata pe fefine 'oku ta'efakalao 'i he malumu 'o e ACA?

Ko e lao 'oku ne ala malu'i koe mei he fa'ahinga filifilimānako ko 'eni:

- Ko hono ngaahi kehe'i koe 'o fakatefito 'i ho'o kuohili, lolotonga, pefakakaukau fakafanau ki he kaha'u, kau ai 'a e fakatōtama 'oku ta'etotonu.
- Ko hono ta'etali ke 'oatu 'a e fo'i'akau pule'i 'o e fanafanau pe ha fakatōtama koe'uhi ko ho'o matakali pe faingata'a'ia, hili ko ia 'oku fakahoko 'e he neesi 'a e faito'o ko 'eni ki he ni'ihiki kehe.
- Ngaohi kovia koe 'e ho'o neesi, koe'uhi ko e mātu'a kei ta'u si'i koe pe mo'ua he HIV.
- Kaikaila'i, tafulu'i, pe ta'etokanga'i koe lolotonga ho'o fā'ele koe'uhi ko ho'o matakali pe si'isi'i ho'o malava fetu'utaki he lea Faka-Pilitania.
- 'Ikai tali 'a hono toe fakafonu atu 'a ho'o faito'o HIV 'i ho'o fale talavai hili ko ia, 'oku fa'a fakafonu atu ia 'e ha ni'ihiki kehe.
- 'Ikai tali hono toe fakafonu atu 'o e faito'o 'oku ke fiema'u ki ha mahaki tauhi koe'uhi 'oku pehē 'e he tokotaha ngāue faletalavai pe toketā te ne fakatupunga ha fakatōtama, hili ko ia 'oku 'ikai te ke faitama.
- Ta'etali ké ke sivi ki he kanisa huhu pe taungafānau koe'uhi 'oku ke faingata'a'ia pe kuo liliu tangata pe fefine.
- Ta'etali ke 'oatu ha tokotaha liliu lea pe ha tokotaha fakatonulea ki he tokangaekina fakasekisuale, fakafanau, pe tokangaekina 'o e kakai kuo liliu tangata pe fefine.
- 'Ikai tali 'o ha malu'i ki ha faito'o 'oku ke fiema'u (hangē ko e estrogen mo e testosterone) koe'uhi kuo ke liliu tangata pe fefine , hili ko ia 'oku fakakau 'eni 'i he malu'i 'o e kakai 'oku 'ikai te nau liliu tangata pe fefine.
- Fakahā'i atu 'oku 'ikai ke lava ho uaifi 'o 'alu atu ki ho'o 'apoinimeni faitama, hili ko ia 'oku tali 'a e 'ū husepaniti.

Fakahū ha Lāunga

'O kapau 'oku ke tui ne 'ikai ke faka'apa'apa'i 'a ho'o ngaahi totonu, te ke malava 'o fakahū ha'o lāunga ki he pulea'anga fakavahefonua. 'Oku tuku atu 'a e 'aho 'e 180 ké ke faile ai ho'o lāunga mei he 'aho ne ke 'ilo'i ai hono fakakehekehe'i koe, ke 'omai heni 'i he meili, fax, pe 'i he'enau [uepisaiti](#). 'Oku 'ikai fiema'u ia ké ke 'omi ha ngaahi fakaikiiki lahi; fe'unga pe mo ha ngaahi sētesi.

Ki he filifilimānako fekau'aki mo e malu'i mo'ui lelei, 'oku malava ké ke fakahu ha lāunga 'i ho'o komisiona malu'i fakavahefonua. Ke fakahu ha lāunga, 'a'ahi ki he

uepisaiti Fakalotofonua 'a e Komisiona [ki he Malu'i \(National Insurance Commissioners\)](#), fili ho siteiti, pea ke hū ai ki he peesi lāunga fakahoko ma'a e kasitomā.

'Oku ai 'a e kakai 'e ni'ihi 'oku 'ikai tenau sai'ia 'i he tokangaekina 'o e mo'ui fakasekisuale, fakafanau, pea mo hono tokangaekina 'o e mo'ui 'o kinautolu kuo nau liliu tangata pe fefine 'oku nau fakafepaki'i e ngaahi malu'i ko 'eni 'i he fakamāu'anga. 'O kapau 'oku ke tui ne 'ikai ke faka'apa'apa'i 'a ho'o ngaahi totonu, 'oku totonu ke kei fakahu pe 'e koe ha'o lāunga.

Fiema'u tokoni?

'O kapau 'oku ke fiema'u tokoni fakalao ke fakahoko ho'o totonu, 'e ala lava ké ke ma'u ha tokoni fakalao ta'etotongi pe totongi ma'ama'a fakalao. [Fekumi ki ha tokoni fakalao ta'etotongi 'i ho'omou feitu'u.](#)